

Vikbolandets skolor

Dagsberg skola
Kättinge skola
Tåby skola
Vikbolandsskolan

LIKABEHANDLINGSPLAN

En plan för en trygg miljö

Vi säger nej till alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Läsåret 2013/2014

Likabehandlingsplan för skolor och fritidshem på Vikbolandet, Norrköpings kommun

Vision och mål

På Dagsberg, Kättinge, Tåby och Vikbolandsskolan samt respektive skolas fritidshem, i fortsättningen benämnda som Vikbolandets skolor ska alla elever kunna känna sig trygga och ha lika rättigheter.

Alla elever och personal i verksamheten förväntas respektera varandra och inte utsätta någon för kränkande handlingar. Om sådana ändå sker förväntas varje anställd som får kännedom om detta att omedelbart agera enligt denna handlingsplan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

På Vikbolandets skolor ska ingen elev eller personal utsättas för diskriminering eller kränkande behandling, enligt Norrköpings kommuns nolltolerans.

Vårt mål är att skapa trygga skolor – vilket för oss innebär:

- att elever och personal gör sitt bästa för att alla ska trivas.
- att alla visar respekt och hänsyn för varandra, skolans lokaler och material.
- att det är tillåtet att uttrycka sina åsikter och visa sina känslor utan att kränka någon.
- att alla ges chansen att kunna ta tillvara sina möjligheter.
- att alla blir sedda och bekräftade.
- att alla känner sig välkomna.

Anpassning och stöd

Skolan granskar läromedel och anpassar till elever i behov av särskilt stöd. Elever som behöver kompensatoriska hjälpmedel får tillgång till det. Det kan vara ergonomiska hjälpmedel eller pedagogiska hjälpmedel som t ex Alfa-Smart, talsyntes och olika dataprogram. Skolorna har vid behov kontakt med andra stödfunktioner.

Skolan tar hänsyn till elever med olika medicinska behov vid schemaläggning (t ex diabetes och allergier).

Alla elever har – enligt läroplan – individuella utvecklingsplaner (IUP) och vid särskilda behov åtgärdsprogram.

Barn och elevers rättigheter och skyldigheter

Enligt FN:s Barnkonvention och skolans författningar har elever rätt att bli skyddade mot alla former av kränkande behandling. Eleverna är skyldiga att ha åldersadekvat kunskap om diskrimineringsgrunderna och kränkande behandling.

Det finns en särskild Barn- och elevombudsman (BEO), som har till uppgift att tillvarata barns och elevers rättigheter.

I Diskrimineringslagen och i Skollagen finns förbud mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling av elever. Diskrimineringslagen har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter. I Skollagen finns förbud mot kränkande behandling.

På Vikbolandets skolor är rektor ansvarig för att all personal känner till sina skyldigheter enligt ovanstående lagar. Rektor är ansvarig för att det finns tydliga anvisningar och rutiner för hur sådana händelser utreds på enheten och att dessa är kända av all personal.

Planens förankring

Rektor ansvarar för att planen upprättas varje år och har sin grund i varje skolas kartläggning. All personal ska delta och rektor ansvarar för att nyanställd personal informeras om planen. Rektor ansvarar även för att personal, elev- och skol/föräldraråden utvärderar planen på våren. Eleverna deltar i upprättandet via klass- och elevråden. Trygghetsgruppen träffar elevrådet inför upprättandet.

Klasslärare/mentor ansvarar för att eleverna vet om och förstår innebörden av planen. Detta arbete ska ske årligen i början av höstterminen. Planen tas upp på föräldramöte på höstterminen varje år. Planen lämnas till hemmet när eleven går i f-klass, år 4 och år 7 och läggs ut på skolans hemsida.

Vad är diskriminering, trakasserier och kränkande behandling?

Kränkningar av elever kan förekomma i form av diskriminering, trakasserier eller genom kränkande behandling.

Diskriminering innebär att eleven missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna; kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. ¹

Trakasserier är kränkande behandling som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. ²

Kränkande behandling är ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker en elevs värdighet. Till kränkande behandling hör negativa handlingar riktade mot annan person.

De kan vara synliga och handfasta, likväl som dolda och subtila.

Kränkningar kan vara:

- Fysiska (t.ex. bli utsatt för slag och knuffar)
- Verbala (t.ex. bli hotad eller kallad för nedsättande tilltal såsom hora, bög)
- Psykosociala (t.ex. bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning)
- Text- eller bildburna (t.ex. klotter, brev, lappar, e-post, SMS eller MMS)

Vad som är en kränkning avgörs av den utsatte.

---

¹ Skolverkets allmänna råd, 2012, sid 47

² Diskrimineringslagen (2008:567) 1 kap. 4 §

Så här arbetar vi på skolan när diskriminering, trakasserier eller kränkningar uppstått

Skolan ska skyndsamt utreda.

Skolans utredningar och åtgärder ska dokumenteras och arkiveras enligt särskilda anvisningar.

Åtgärder när trakasserier och kränkningar uppstått

- Personal påbörjar genast utredning med berörda parter.
- Händelserapport (Anmälan till rektor) skrivs av berörd personal. Lämnas till rektor och trygghetsgruppen
- Rektor bedömer om vidare åtgärder behövs.
- Vårdnadshavare informeras om kränkningen bedöms vara av allvarigare art.
- . Ärendet skickas av rektor till huvudman.
- Uppföljning görs av berörd personal. Dokumenteras.

Arbetsgång vid allvarliga eller upprepade kränkningar mellan elever i skolan

För att stoppa kränkande behandling krävs att berörd personal arbetar med hela gruppen, dock ej som information i helklass. Skolan gör en bedömning om individuell plan ska upprättas för en eller flera av de inblandade eleverna. Om kränkningarna leder till att eleven uppvisar svårigheter i sin skolsituation och därför bedöms ha behov av särskilt stöd ska åtgärderna dokumentera i ett åtgärdsprogram.

- Personal påbörjar genast utredning med berörda parter.
- Händelserapport (Anmälan till rektor) skrivs av berörd personal. Lämnas till rektor och trygghetsgruppen.

- Rektor bedömer om vidare åtgärder behövs.
- Ärendet skickas av rektor till huvudman
- Vid allvarliga samtal hämtas de aktuella eleverna en i taget för samtal.
- Samtal med den trakasserade/kränkte
  - glöm ej undersöka vilket stöd eleven behöver, erbjud kuratorssamtal.
- Alla berörda vårdnadshavare kontaktas. Om man som vårdnadshavare får vetskap om situationen – innan skolan har hunnit informera – bör man kontakta skolan.

Efter ca en vecka:

- Enskilda uppföljningssamtal med alla inblandade då man utvärderar hur det gått.
- Eleverna uppmanas att berätta hemma om de uppföljande samtalen.

Inom 4 veckor:

- Flera korta uppföljningssamtal hålls med alla inblandade elever.
- Ev. ny kontakt med vårdnadshavare tas.

Utvärdering och uppföljning

- Berörd personal utvärderar ärendet efter uppföljningssamtalen. Om åtgärdsprogram har upprättats i ärendet utvärderas även det.
- För att befästa en positiv utveckling behövs uppföljningar över tid. Beroende på den aktuella situationen planeras hur dessa uppföljningar ska utformas.
- Utvärderingsblanketten skickas till berörda vårdnadshavare.
- Ärendet avslutas eller:

Om vi ej lyckas stoppa kränkningarna kontaktar teamet rektor eller elevhälsoteamet, som vidtar ytterligare åtgärder.

Anmälan till polis eller socialtjänst kan bli aktuell.

Arbetsgång då personal diskriminerar eller kränker elev

- Om du som elev känner dig kränkt, diskriminerad eller får vetskap om att någon kamrat blivit utsatt måste du berätta för någon vuxen.
- Om du som vårdnadshavare får vetskap om att ditt barn blivit kränkt eller diskriminerats kontakta rektor.
- Om du som personal som får kännedom om att en personal kränkt en elev - kontakta rektor.
- Om du som personal kränkt en elev, försök att snarast reda ut det med den berörda och kontakta vårdnadshavaren. Informera rektor, som bedömer om ytterligare åtgärder behöver vidtas.
- Om personal misstänkts för kränkning av elev ska rektor ansvara för utredningen, återkoppla till vårdnadshavare och/eller elev, samt för uppföljning.
- Åtgärderna ska förankras hos berörd personal. Under hela processen hålls vårdnadshavare informerad och ges möjlighet att delta.
- Om rektor misstänkts för att ha utsatt en elev utser huvudmannen vem som utreder ärendet.

Arbetsgång då elev kränker personal

Berörd personal försöker reda ut situationen. Klassföreståndare underrättas.

Vid behov kontaktas rektor. Denne tar i sin tur kontakt med vårdnadshavare. Om utsatt personal behöver stöd, ansvarar rektor för att det tillgodoses. Rektors agerande styrs bl.a. av arbetsmiljölagen.

Arbetsgång vid våld mot elev

- Tillkalla fler vuxna för att hjälpa till i den akuta situationen.
- Bedöm de fysiska skadorna och vidta adekvata åtgärder.
- Den drabbade får ej lämnas ensam.
- Arbetslaget bestämmer vem som ska ta hand om klassen och ge information för att undvika spekulationer.
- Ansvarig personal kontaktar vårdnadshavare.
- Ansvarig personal ansvarar för att boka läkarbesök för bedömning och dokumentation av skadan. Vårdnadshavarna tar kontakt med försäkringsbolag om det behövs.
- Skriv händelserapport.
- Rektor gör bedömning om anmälan till polis och/eller socialtjänst.
- Den drabbade erbjuds samtal av kurator.
- Klassföreståndaren har uppföljningsansvar.

Detta gäller för angripande elev:

- Eleven avskiljs – t.ex. genom vårdnadshavares försorg hämtas efter att personal kontaktat dessa, eller att eleven får möjlighet att sitta själv med en vuxen.
- Rektor samtalar snarast med eleven.
- Eleven erbjuds kuratorssamtal.
- Rektor, berörd personal och vårdnadshavare sammanträder för att planera elevens fortsatta skolgång.

Arbetsgång vid våld mot vuxen

- Tillkalla fler vuxna för att hjälpa till i den akuta situationen.
- Bedöm de fysiska skadorna och vidta adekvata åtgärder.
- Den drabbade får ej lämnas ensam.
- Arbetslaget bestämmer vem som ska ta hand om klassen och ger information för att undvika spekulationer.
- Rektor kontaktar den drabbade.
- Rektor ansvarar för att boka läkarbesök för bedömning och dokumentation av skadan. Skaderapport skrivs (blankett TFA/TFA-KL). Vid allvarigare skada görs även anmälan till Arbetsmiljöinspektionen.
- Skriv händelserapport (Anmälan till rektor).
- Rektor gör anmälan till polis och/eller socialtjänst.
- Den drabbade erbjuds samtal på företagshälsovården.
- Rektor har uppföljningsansvar.

Detta gäller för eleven:

- Eleven avskiljs – t.ex. genom vårdnadshavares försorg hämtas efter att personal kontaktat dessa, eller att eleven får möjlighet att sitta själv med en vuxen.
- Rektor samtalar snarast med eleven.
- Eleven erbjuds kuratorssamtal.
- Rektor, berörd personal och vårdnadshavare sammanträder för att planera elevens fortsatta skolgång.

Uppföljning sker enl. planering.

Uppföljning av föregående års åtgärder på Dagsberg skola och fritidshem

- Utredning av anmälda kränkningar och planer för åtgärder. Genomförts.
- Följa upp elever som varit utsatta för kränkande behandling. Utvärdering genom samtal med elever och vårdnadshavare, samt utskick av utvärderingsblankett. Genomförts.
- Prata med elever som utsätter andra elever. Pågår kontinuerligt.
- Rapporter till huvudman är skickade.
- Genomgång av trygghetsenkäter och uppföljning av elever som namngetts. Genomförts.
- På fotbollsplan har flera av de yngre eleverna känt sig otrygga. Personalen förstärkte tillsynen och talade med de äldre eleverna. Därefter har eleverna känt sig tryggare.
- Läsårets trygghetsskapande åtgärder har genomförts.

Kartläggning av riskfaktorer för kränkningar på Dagsberg skola och fritidshem

- Trygghetsenkät, jan 2013
- Qualis, mars 2013
- Trygghetsgruppen samtalar med elevrådet.
- Personalen har stående punkt på arbetslagets dagordning.

Trygghetsenkät jan 2013

Alla elever får svara på hur de känner sig på olika platser på skolan, samt sin skolväg.

Trygghetsenkäten visar att eleverna överlag känner sig trygga. I omklädningsrummet har flera elever skrivit att de inte vill vara ensam där.

Den medföljande kartan visar också att eleverna i stort känner sig trygga. Några har reagerat på att det saknas staket bakom fotbollsplanen mot vägen.

Qualis

Qualisenkäten besvaras på Dagsberg av 63 elever i F- 2 och 40 elever i 3-5. Resultat instämmer helt, till stor del och till viss del, redovisas i procent och antalet elever inom parentes.

98 % (61) av eleverna i F-2 svarar att de trivs på Dagsberg skola. 100% av eleverna 3-5 svarar att de trivs.

100 % av alla elever känner sig trygga på Dagsberg skola.

På frågan om man har någon kamrat att vara med instämmer 100 % av alla elever.

98 % (62) av eleverna F-2 samt 97,5 % (39) av eleverna år 3-5 vet vart de ska vända sig om de känner sig mobbade eller trakasserade.

På frågan om det finns någon vuxen på skolan som är dum mot mig instämmer 13 % (8) av eleverna i F-2. I år 3-5 har 15 % (6) instämt. Någon skriver namn på kommentarfältet.

Av eleverna i F-2 framkom att 84 % (59 av 63) trivs på fritidshemmet. De äldre eleverna har svarat på frågan, men redovisas ej här då flertalet inte går på fritidshemmet.

2013 har vi lagt till frågor om diskriminering:

70 % (44) elever i F-2 svarar vet ej på frågan om de blir respekterade för sin religion och trosuppfattning, 29 % (18) instämmer. I år 3-5 svarar 15 % (6) vet ej och 85 % (34) instämmer.

På frågan om de blir respekterade för sin hudfärg svarar 71 % (45) elever i F-2 vet ej, 27 % (17) instämmer. I år 3-5 svarar 10 % (4) av eleverna vet ej, 87,5 % (35) känner sig respekterade.

Respekterad utifrån sina förutsättningar; 95 % (60) av F-2 instämmer. I år 3-5 instämmer 92,5 % (37).

Respekt utifrån sitt kön; 44 % (28) av eleverna i F-2 vet ej, 55 % (34) instämmer. År 3-5 instämmer 90 %.

År 3-9 har fråga om sexuell läggning och 55 % (22) svarar vet ej. 45 % (18) instämmer.

Elevrådet

I samtal med elevrådet framkommer att man vill ha fler fadderdagar, arbeta mera tillsammans. Man vill starta höstterminen med en dag tillsammans. Idéer finns vad man kan göra.

Kompismassage är positivt och man vill ha det högre upp i klasserna än bara i f-klass.

Språket i Qualis är för svårt
Man vill ha feedback på resultatet av enkäterna.

Alla får vara med på skolgården. Få fula ord och nästan inget fysiskt. Det är lugnt på skolgården.

En vuxen bryr sig inte om någon slår sig.

Likabehandlingsplanen är bra.

Bedömning och Åtgärder

Trygghetsenkät

För att eleverna ska känna sig trygga i omklädningsrummet i samband med idrott har idrottsläraren uppsikt. På klassråden behöver vi ta upp situationen regelbundet och påminna eleverna om att vara goda kamrater även där och inte lämna någon själv i källaren.

När det gäller staketet mot vägen har rektor vid flera tillfällen kontaktat kommunen.

Qualis

Överlag har eleverna svårt med skalan; instämmer helt – instämmer till viss del – instämmer inte alls. Särskilt de yngre eleverna har svårt att förstå, trots att de yngsta får hjälp med läsningen.

Skolan har lagt till några frågor. Några av de tillagda frågorna behöver formuleras om så att de liknar de övriga. När vi la in frågorna i Qualis tog vi bort en stor del av vår egen trygghetsenkät. Det är nu svårare att få namn på elever som är utanför eller kränkta, ej heller på personal som kränker. Vi behöver diskutera om vi ska utöka vår egen igen enkät med några av frågorna, för att få tydligare svar.

Det gäller frågorna om det finns någon vuxen å skolan som är dum mot mig samt om det finns någon i klassen som andra elever är dumma mot, inte får vara med på rasterna.

På frågan om någon vuxen är dum har vi några instämmande svar, en vuxen namnges. Rektor hanterar detta.

När vi ser svaren på frågorna om diskriminering tror vi att många elever inte förstått innebörden av frågorna. Vi måste prata mer med eleverna om ämnet, förklara diskrimineringsgrunderna noggrannare för att de betyder samt vilka rättigheter och skyldigheter de har. Ska de yngre ha med dessa frågor i sin Qualis nästa år? Är undersökningens resultaten missvisande eller är det så illa som det ser ut?

Det är positiva resultat när eleverna får skatta trygghet och trivsel, vilket vi tolkar att våra främjande och förebyggande åtgärder ger bra resultat.

Elevrådet

Eleverna ska få feedback på enkätresultat. Trygghetsgruppen ansvarar för att det sker.

Positiv skolstart planeras, delvis tillsammans med eleverna.

Diskussion på arbetslagen om hur man ska agera när man är rastvärd.

Frågan om kompismassage tas upp på lärarnas arbetslag.

Frågornas utformande i Qualis behöver ses över. Trygghetsgruppen ansvarar.

Främjande och förebyggande arbete läsåret 2013-2014

Så här vill vi åstadkomma en trygg miljö på Dagsberg skola och fritidshem

På organisations - skolnivå arbetar vi med:

- Att personal ringer hem om en elev är frånvarande utan att vårdnadshavaren meddelat. Ansvarig: klasslärare/fritidshemspersonal
- Gemensamma ordningsregler som processas av elever, personal, samt föräldraråd. Ansvarig: rektor
- Rutiner för att underlätta övergångar mellan förskola och förskoleklass, samt mellan förskola och fritidshem och från år 6 till år 7 på Vikbolandsskolan finns i elevvårdsplanen. Ansvarig: rektor
- Att nya elever erbjuds minst två inskolningsdagar innan de börjar på fritidshemmet. Ansvarig: fritidshemspersonal
- Rutiner när elever och klasser byter lärare inom skolan och när nya elever tas emot finns i elevvårdsplanen. Ansvarig: rektor
- Elevråd. Ansvarig: rektor
- Trygghetsgruppen träffar elevrådet 1 gång per termin. Ansvarig: trygghetsgruppen
- Schemalagda rastvärdar. Ansvarig: rektor
- En enkät om trivseln på skolan, som alla elever, föräldrar och personal får fylla i under vårterminen. Ansvarig: rektor
- En lägesenkät med karta över skolgården som eleverna svarar på i början av vårterminen. Ansvarig: kurator
- "Den sociala situationen på skolan" som en stående punkt på dagordningen på personalens arbetslagsmöten. Ansvarig: arbetslagsledare
- Kontinuerligt arbete med att förbättra arbetsmiljön på skolan genom att elev- och föräldrarådets synpunkter dokumenteras och följs upp av ledningsgruppen. Ansvarig: rektor
- Att all personal signalerar tydligt i ord och handling att alla har lika värde, rätt att yttra sig och rätt till tid. Ansvarig: rektor
- Att alla elever delas in i fasta tvärgrupper – åldersintegrerade grupper (F-6). Dessa används i klassöverskridande arbete. Ansvarig: skolarbetslaget
- Gemensamma fadderdagar 2 gånger per termin med bland annat samarbetsövningar och värdegrundstema. Ansvarig: skolarbetslaget

På klass – gruppnivå arbetar vi med:

- Klassråd. Ansvarig: klasslärare
- Positiv terminsstart. Ansvarig: skolarbetslaget
- Att vid en gemensam skolaktivitet hälsa de nya förskoleklass eleverna välkomna av eleverna i år 6 med en välkomstgåva, ett reflexdjur. Ansvarig klasslärare i år 6
- Att år 6 får ett tack av eleverna i förskoleklassen vid en gemensam ceremoni i anslutning till skolavslutningen. Ansvarig: klasslärare i f-klass
- Åldersadekvat undervisning, för att förhindra diskriminering. Ansvarig: klasslärare
- Extra information om likabehandlingsplanen i åk 2,4 och 6. Ansvarig: kurator
- Alla elever får information om likabehandlingsplanen av klassläraren vid terminsstarten. Ansvarig: klassläraren
- Kompismassage i F-klass och år 2. Ansvarig: klasslärare
- Kompissamtal i år 2. Ansvarig: klasslärare
- Fritidshemmets elever uppmuntras att leka/arbota med olika kompisar. Ansvarig: fritidshemspersonal
- Fritidshemmet har storsamling 2 gånger per termin, samt flera mindre samlingar, där eleverna har möjlighet att påverka innehållet i verksamheten. Ansvarig: fritidshemspersonal
- En förslagslåda på fritidshemmet, där eleverna kan komma med idéer och synpunkter. Ansvarig: fritidshemspersonal
- Att inbjudan till fester bland elever inte delas ut i skolan om inte en hel klass är inbjuden. Inte heller ska eleverna ge varandra presenter i skolan. Ansvarig: skolarbetslaget
- Att eleverna aldrig ska välja lag, varken på idrottslektionerna eller vid andra vuxenledda aktiviteter. Andra sätt att indela ska användas. Ansvarig: skolarbetslaget/fritidshemspersonal

På individnivå arbetar vi med:

- Att medvetet möta alla elever i klassen varje morgon. Ansvarig: klasslärare
- Föräldrarna ombeds att följa med vid lämning och hämtning av yngre barn varje dag för avstämning. Ansvarig: fritidshemspersonal

- Att personal finns alltid till hands och överblickar eleverna så att de tryggt kommer in i gruppen. Ansvarig: fritidspersonal
- Att uppmana föräldrar att alltid omgående ta kontakt med personalen om de misstänker att någon elev inte har det bra. Ansvarig: klasslärare/fritidshemspersonal

Dagsberg skolas trygghetsgrupp

Björn Gagner	rektor
Monica HanssonJohnsson	kurator
Birgitta Arvidsson Andersson	spec. lärare
Elisabeth Lifberg	lärare
Kerstin Söderberg	fritidshemmet